

Remissyttrande Hållbarhetskriterier för vissa bränslen och en ny reduktionsplikt

Om Liquid wind

Liquid Wind utvecklar produktionsanläggningar för elektrobränsle (e-metanol). Genom att omvandla fossilfri el och vatten till vätgas och kombinera det med biogen koldioxid (bio-CCU) skapar vi ett fossilfritt drivmedel för sjöfarten. Grönt elektrobränsle som e-metanol innebär en 94 procent reduktion av koldioxidutsläpp jämfört med fossila bränslen. Denna e-metanol kommer enligt Förnybartdirektivets definitioner att betraktas som ett förnybart bränsle av icke-biologiskt ursprung. I många sammanhang används den engelska förkortningen RFNBO, Renewable Fuels of Non-Biological Origin.

Genom Sveriges goda tillgång till fossilfri el och biogen koldioxid har Sverige goda förutsättningar att bli ett ledande land för produktion av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung i stor skala. Vi kan i Sverige säkra vår egen drivmedelsförsörjning med inhemska råvaror och samtidigt exportera gröna bränslen som minskar Europas beroende av oljeländerna och gör flyg- och sjöfart grönare. Produktionen av dessa bränslen kan bidra till att skapa en helt ny industri i Sverige med stor exportpotential, stärka svensk försörjningstrygghet och samtidigt bidra till att minska de internationella koldioxidutsläppen från sjöfarten och flyget.

Synpunkter på promemorian

Reduktionsplikten

Liquid Wind är positiva till att det ska vara möjligt att uppfylla reduktionsplikten även genom att blanda in förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung i bensin och diesel.

Åtgärder saknas för att nå enprocentmålet för RFNBO 2030

Enligt Förnybartdirektivet ska varje medlemsstat fastställa en skyldighet för bränsleleverantörer att säkerställa att av den energi som levereras till transportsektorn ska avancerade biodrivmedel och förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung (RFNBO) bidra till att uppfylla minimiandelen med minst 5,5 procent 2030, varav en procentenhet ska utgöras av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung.

Liquid Wind saknar åtgärder för att säkerställa att Sverige når målet gällande förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung. I promemorian gör regeringen bedömningen att Sverige kommer att nå målet för avancerade biodrivmedel, men skriver ingenting om eller hur Sverige ska nå målet för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung 2030.

När Finland, som likt Sverige har goda förutsättningar för inhemsk produktion av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, implementerar Förnybartdirektivet 2025 införs en skyldighet för drivmedelsdistributörer att distribuera en högre andel förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung än det enprocentmål Förnybartdirektivet kräver. Andelen förnybara drivmedel av icke biologiskt ursprung ska i Finland uppgå till 1,5 procentenheter åren 2028–2029 och fyra procentenheter 2030 och därefter.

Den finska regeringen motiverar denna högre ambition med att den främjar utvecklingen av den nationella väteekonomin, avskiljningen och vidareförädlingen av biobaserad koldioxid och nya investeringar i Finland. Tillsammans med den stödordning för främjande av koldioxidsnålhet och energieffektivitet i industrins produktionsprocesser, som den finska regeringen föreslagit, skaffar sig Finland en konkurrensmässig fördel när det gäller att locka till sig investeringar i industriell produktion av RFNBO.

Liquid Winds bedömning är att styrmedel behövs för att Sverige ska nå målet för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung till 2030 och för att säkra den svenska sjöfarten och flygets tillgång till dessa. Liquid Wind förordar ett tidsbegränsat introduktionsstöd för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung för att överbygga prisskillnaden mot de konventionella drivmedlen.

Detta introduktionsstöd ska vara tidsbegränsat för att stötta produktion av dessa bränslen och säkerställa att investeringar i teknikutveckling och uppskalning sker i Sverige. Konkret skulle stöden kunna utformas som Contracts for Difference, som förefaller ha goda möjligheter att accepteras inom ramen för EU:s statsstödsregler och som även är möjliga att tilldela genom ett auktionsförfarande, vilket bidrar till ökad kostnadseffektivitet och förhindrar översubventioner.

I sitt meddelande om industriell koldioxidförvaltning förordar EU-kommissionen att medlemsstaterna inför just den här typen av stöd för att utveckla och skala upp lösningar för industriell koldioxidhantering och minska kostnaden för industriella CCU-projekt.

En alternativ åtgärd som Sverige skulle kunna vidta är att införa ett samordnat stöd för bio-CCS och bio-CCU. Detta kan ske med en relativt enkel justering av uppdraget till Energimyndigheten som idag bara gäller bio-CCS. Dagens ensidiga stöd till bio-CCS riskerar att leda till högre offentliga kostnader och att snedvräda marknaden så att investeringar i bio-CCU uteblir. För Sverige innebär det att utvecklingen av en hel industri med stor exportpotential och ett viktigt bidrag till svensk försörjningstrygghet hindras.

Ett samordnat stöd för bio-CCS och bio-CCU skulle vara mer teknikneutralt då det fokuserar på infångningen snarare än tillämpningen. Det skulle vara mer marknadsanpassat eftersom marknaden, vid varje auktionstillfälle, avgör fördelningen mellan lagring och användning. Det skulle också vara mer kostnadseffektivt, då bio-CCU med största sannolikhet kommer att vara mera kostnadseffektivt, vilket innebär att en större mängd koldioxid kan fångas in och bindas eller ersätta fossila utsläpp till samma kostnad för staten.

Tidsperioden för att beräkna massbalans

Hur Sverige väljer att implementera Förnybartdirektivet och tolka ett [Q&A-dokument](#) som kommissionen publicerade våren 2024 kommer att vara avgörande för möjligheten att skala upp produktionen av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung i Sverige.

En stor andel av den koldioxid som är tillgänglig för produktion av elektrobränslen återfinns i blandade strömmar som innehåller både fossil och biogen koldioxid, detta gäller till exempel koldioxid från många kraftvärmeanläggningar. Det normala sättet att hantera detta är att beräkna massbalansen, och det är också det som Förnybartdirektivet kräver, även om det inte preciserar under vilken tidsperiod massbalansen ska beräknas. Kommissionen har i nämnda Q&A-dokument, uppgett att tre månader är en lämplig period (och i separat mailkommunikation med Liquid Wind hänvisat [artikel 19 i förordning 2022/996](#) som grund för detta).

För den som använder råvaror som varierar säsongsvis, vilket koldioxid från biomassa gör, leder detta till stora problem. Det kommer att finnas kvartal under sommaren då det är utmanande att klara massbalansen, samtidigt som man gör det med god marginal under andra kvartal. Det finns goda skäl att tillämpa en tidsperiod på 12 månader för att beräkna massbalansen:

- Enligt ovan nämnda förordning ska producenter som arbetar med skogsbiomassa använda 12 månader för att beräkna massbalansen. De säsongsmässiga variationerna är likartade för biogen koldioxid och samma tidsperiod bör därför användas.
- En kortare tidsperiod riskerar att tvinga fram energi- och resursineffektiv lagring av biogen koldioxid.
- Många kraftvärmeverk använder 12 månader för annan rapportering, att använda en annan tidsperiod för massbalans riskerar att driva administrativa kostnader.
- En 12-månaders tidsperiod riskerar inte att leda till ökade utsläpp av koldioxid.

Faktum är att Sverige sannolikt kan hantera frågan på nationell nivå. I artikel 19 i förordning 2022/996 anges att tre månader är en *lämplig* (appropriate) tid, vilket innebär att det finns utrymme att tolka texten utifrån nationella förutsättningar. När Sverige implementerar Förnybartdirektivet finns goda skäl att tolka texten som att 12 månader är en rimlig tid, utifrån de förutsättningar som svenska producenter möter.

Liquid Wind har vid flera tillfällen uppmärksammat såväl Regeringskansliet som Energimyndigheten i denna fråga. Om Sverige väljer att tillämpa en 3-månaders tidsperiod för att beräkna massbalansen för koldioxid i blandade strömmar stänger man möjligheten att nyttja en stor mängd kraftvärmeverk som källa för biogen koldioxid och begränsar därmed möjligheterna till elektrobränsleproduktion i Sverige.

Försvarsmakten kan bidra till stärkt försörjningstrygghet

Försvarsmakten undantas från kravet om en ökad användning av fossilfria drivmedel. Även om det kan finnas goda skäl att undanta Försvaersmakten missar Sverige därmed en möjlighet till stärkt försörjningstrygghet

Sverige har genom vår goda tillgång till fossilfri el och biogen koldioxid mycket goda förutsättningar för storskalig produktion av fossilfria elektrobränslen. Sverige kan bli både självförsörjande och en exportör av dessa bränslen och Försvaersmaktens upphandlingar skulle kunna bidra till att produktionen av dessa bränslen skalas upp.

I Sverige har de sektorsansvariga myndigheterna konstaterat i sin hot- och riskbild över energisektorn att Sverige har begränsade resurser i logistikkedjan för drivmedel.

Försvarsberedningen ser en möjlig utveckling där tillgången till fossila drivmedel eventuellt minskar och pekar på att inhemska produktion av drivmedel ökar robustheten. Att säkra den svenska handelsflottans och marinens tillgång till framtidens drivmedel är en förutsättning för fortsatt handel och varuutbyte i kris eller krig.

Nato har identifierat energi som en central säkerhetsfråga, och pekade vid toppmötet i Warszawa 2016 på behovet av ökat samarbete för större diversifiering av leverantörer, sammankopplade nätverk och ökad energieffektivitet. I Bryssel 2021 lades också integration av förnybara energikällor till. Nato Energy Security Centre of Excellence har under senare år i flera rapporter lyft fram syntetiska bränslen och elektrobränslen som ett långsiktigt viktigt bidrag till bränsleförsörjningen.

Inhemska produktion av elektrobränslen är en viktig åtgärd för att minska beroendet av fossila bränslen men också för att förhindra att Sverige fastnar i ett nytt importberoende. Framförallt Kina har gjort stora satsningar och väntas 2025 ha 2/3 av den globala produktionskapaciteten för fossilfri metanol. De kommande fem åren väntas obalansen utjämnas något, men det förutsätter att målen för produktion i EU och USA nås.

Svensk produktion av elektrobränslen kan ge ett viktigt bidrag till ökad försörjningstrygghet i Sverige och Europa, baserat på de goda förutsättningar som redovisats ovan. Det ökande intresset för

elektrobränslen, både inom EU och Nato, innebär också goda exportmöjligheter och framtida intäkter.

Vänliga hälsningar,

Joakim Jakobsson

Public Affairs Manager Liquid Wind

Joakim.jakosson@liquidwind.com

+46 76-513 60 62